

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

לפני כב' השופט איתן אורנשטיין

המערעות

1. אופקים איחוד עוסקים
 2. אופקים סוכנות לביטוח בע"מ
 3. אנשוראנס סולושנס סוכנות לביטוח כללי (2005) בע"מ
- כולם ע"י ב"כ עו"ד אבי פרידמן ו/או פנינה זיידנברג

נגד

המשיב

מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב
ע"י עו"ד מורן סילס מפרקליטות מחוז ת"א

פסק דין

1. כללי

לפניי ערעור על דחיית השגה שהגישו המערעות על שומות שהוציא המשיב בענייני.

2. השומות נשוא הערעור

א. המשיב הוציא למערערת 1, איחוד עוסקים "אופקים סוכנות לביטוח", המייצג את המערעות האחרות, שומת עסקאות. נשוא השומה הוא שירותים שניתנו על ידי המערעות לחברות זרות ושדווחו על ידי המערערת 1 כעסקאות שהמס בגינן הוא בשיעור אפס, וזאת לתקופה 1/07-11/10, לפי סעיף 30(א)(5) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "חוק מע"מ"). סכום קרן המס הוא 618,408 ₪.

ב. דחיית השגה על אי הכרה בתשומה שנדרשה על ידי המערערת 2, "אופקים סוכנות לביטוח בע"מ", עבור חכירת מטוס, בטענה שהיא לא שימשה בעסקה חייבת, בסך 14,613 ₪, לתקופה 12/05 ו-01/06-06/06.

3. עיקר העובדות הדרושות לעניין

המערערת 1 הינה "איחוד עוסקים", לצורך דיווח למשיב של פעילות המערערת 2 והמערערת 3, ל"אנשוראנס סולושנס סוכנות לביטוח כללי (2005) בע"מ" (המערעות 2 ו-3 להלן: "המערעות").

המערעות מעניקות שירותים לברוקרים בחו"ל (להלן: "הברוקרים"), המייצגים חברות ביטוח זרות המעוניינות להעניק כיסוי ביטוחי לחברות ביטוח בארץ (להלן בהתאמה: "מבטחות המשנה" ו-"המבטחות"). יובהר, כי לא ניתן להשיג ביטוח בישראל אלא רק באמצעות מבטחות משנה בחו"ל, וכי חברות הביטוח בארץ אינן יכולות לפעול ללא ביטוחי המשנה. מכירת ביטוחי המשנה נעשית בדרכים שונות. אחת מהן היא זו שבה פועלות המערעות, בכך שהן מספקות מידע לברוקרים שמצויים בקשר עם מבטחות המשנה, ומעניינות אותן במתן ביטוח משנה לחברות ביטוח בישראל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 המידע אותו מספקות המערערות לברוקרים כולל, בין היתר: ניתוח השוק בארץ, סיכויי חדירה
2 לשווקים, צרכים בתחומי ביטוח, פילוח שיווקי, מידע אודות מכרזים וכדומה (להלן: "המידע").
3 לעמדת המערערות, הן אינן צד למשא ומתן שבין המבוטחות לבין מבטחות המשנה, וכל תפקידן
4 מתמצה בהצגת המידע לפני הברוקרים הזרים. עוד נטען, שאין למערערות ידיעה לגבי עסקאות שלא
5 יוצאות לפועל בעקבות המידע שנמסר לברוקרים, וכי הן מיודעות רק על אותן עסקאות שנקשרות
6 בעקבות המידע. השכר משולם למערערות רק בחלוף פרק זמן מאז נקשרו העסקאות דן, והוא משולם
7 על ידי הברוקר ולא על ידי המבוטחות.

8 לצורך פעילותן, משתתפות המערערות בכנסים ובמפגשים בחו"ל, בהם נוטלים חלק גם גורמים
9 ישראלים. לעתים נערכים המפגשים בארץ, בהם משתתפים הברוקרים מחו"ל ואליהם מוזמנים גם
10 נציגי המבוטחות. להשלמת התמונה יאמר, כי השירותים ניתנים גם בארץ, באופן ישיר, באמצעות
11 חברות בנות של מבטחות המשנה המעסיקות עובדים בארץ.

12 זה המקום לציין, כי בשוק האמור קיימת תחרות למתן ביטוחי משנה. מבטחות המשנה מיוצגות על ידי
13 גופים שונים, אשר להם עובדים שכירים בישראל, והמעניקים את אותם השירותים שמספקות
14 המערערות. עם זאת, לגרסת המערערות יש לגופים המתחרים יתרון עליהן, שכן אותם עובדים של
15 הגופים הזרים שפועלים בישראל אינם תושבי ישראל והם אינם משלמים מסים בארץ בגין הכנסות
16 הדומות לאלו של המערערות.

17 המערערות טוענות שיש לראותן כמי שמעניקות שירותים ל"תושב חוץ", קרי הברוקרים, ומשכך שיעור
18 המס על העסקאות שהמערערות צד להן הוא בשיעור אפס, בהתאם לסעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ,
19 ולחלופין לפי סעיף 30(א)(7) לחוק מע"מ, ולחלופי חילופין, יש להחיל את סעיף 30(א)(2) לחוק מע"מ.
20 בנוסף, נטען שמתקיימים תנאי תקנה 12 לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (להלן: "תקנות
21 מע"מ"), וכי סעיף 2 לחוק מע"מ בצירוף סעיף 15(א) לחוק מע"מ קובעים שיעור אפס על שירות בחו"ל
22 גם על מי שמקום מושבו הוא בישראל.

23 המשיב לעומתן גורס שיש לראות את השירותים כניתנים על ידי מי שעיסוקו בתיווך הן עבור מי
24 שמוגדר "תושב חוץ" לפי חוק מע"מ והן עבור נהנים בישראל, קרי המבוטחות. משכך, חל על התמורה
25 מס עסקאות בשיעור רגיל.

4. עיקר המחלוקת

26 סלע המחלוקת בין הצדדים הוא פרשנות סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ, שתוקן בחודש יוני 2002 (תיקון
27 24 לחוק מע"מ, במקור תיקון 23), ולפיו לא יחול מס עסקאות בשיעור אפס אם בנוסף לשירות שניתן
28 לתושב חוץ נהנה גם תושב ישראל. התיקון נועד לשנות את הפרשנות שניתנה לסעיף 30 לחוק מע"מ
29 כלשונו ערב התיקון. בהקשר זה נקבע בע"א 41/96 קסטו סוכנות לביטוח בע"מ נ' מנהל מע"מ, פ"ד
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 נג(1) 862 (להלן: "הלכת קסוטוי"), שלפי נוסח סעיף 30 לחוק מע"מ טרם התיקון, יחול מע"מ בשיעור
2 אפס על שירותים שניתנו לתושב חוץ, גם אם תושב ישראל נהנה מהשירות האמור.

3
4 בתיקון נקבע שאם תושב ישראל נהנה מהשירות, יחול המס בשיעור הרגיל.

5
6 בעקבות התיקון לחוק מע"מ, הוציא המשיב ביום 17.8.11 שומת עסקאות למערערת 1 בגין שירותים
7 שדווחו על ידה כעסקאות החייבות במע"מ בשיעור אפס. לפי השומה שהוצאה, סכום המס המגיע הוא
8 194,032 ₪ לגבי תקופה 01/06-06/06. למערערת 2 הוצאה שומת עסקאות עבור השירותים בסך
9 618,408 ₪ לתקופה 01/07-11/10.

10
11 בנוסף, לא הכיר המשיב בתשומות של חכירת מטוס בסך 14,613 ₪, לתקופה 12/05, 01/06-06/06,
12 ובסך 78,149 ₪ לתקופה 9/6-11/10.

5. עמדת המערערת בקצירת האומר

13
14 המערערת מעלות הן טענות מקדמיות והן טענות לגופם של דברים.

טענות מקדמיות:

15
16
17 התיישנות- לעמדת המערערת התיישנו השומות שהוצאו למערערת 1 ו-2, ואשר נעשו חמש שנים
18 לאחר ביצוע העסקאות נשוא השומות. המדובר בעסקאות שבוצעו בשנת 2005 (בחודש דצמבר) ובשנת
19 2006 (בחודשים ינואר-יוני), ואילו השומה נערכה בשנת 2011 (בחודש אוגוסט), וזאת בניגוד לסעיף
20 77(ב) לחוק מע"מ הקובע, כי "השומה תהיה בתוך חמש שנים לאחר הגשת הדו"ח...".

21
22 עורד השומה השתתף בהשגה- המערערת טוענת, כי מי שערך את השומה השתתף גם בהליך ההשגה
23 עליה, זאת בניגוד לסעיף 82(ה) לחוק מע"מ הקובע, כי "מי שערך את השומה לא יחליט בהשגה
24 עליה". נטען, שמר יוסף הרשברג ממונה בכיר (להלן: "הרשברג"), אשר חתם על השומה החלקית,
25 השתתף בדיוני ההשגה ובהחלטה.

26
27
28 החלה רטרוספקטיבית- נטען, כי אין להחיל את תיקון 24 לחוק מע"מ, המתקן את סעיף 30(א)(5)
29 לחוק, על עסקאות שנערכו לפני 30.6.07, וזאת בהתאם להודעות שהופקו למערערת, כי התיקון חל
30 מיום 1.7.07.

טענות לגופם של דברים:

31
32 המערערת טוענת, כי יש להחיל בענייננו את הפרשנות של סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ בטרם התיקון
33 האמור. לטענתן, פרשנות אחרת תהווה פגיעה כלכלית ביצוא ואף תגרום לנחיתות של תושבי ישראל
34 מול השוק העולמי.
35
36

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 עוד נטען, שהבחינה הדרושה הינה האם בנוסף לשירות שניתן לתושב החוץ ישנו גם תושב ישראל אשר
2 "בפועל מקבל שירות". לעמדת המערערות, רק אם יוכח שניתן בפועל שירות לתושב ישראל לא יחול
3 מס בשיעור אפס. לגרסתן, המבוטחות בישראל לא מקבלות מהן כל שירות בפועל, ומשכך יש להחיל על
4 העסקאות מס בשיעור אפס. המערערות מבהירות, כי השירותים, כהגדרתם לעיל, לא ניתנים על ידם
5 ל"תושב ישראלי", שכן עסקינן במידע שנמסר לברוקרים בחו"ל, ומכל מקום אין בו כל ערך למבוטחות
6 בישראל, שמכירות את מבטחות המשנה, וממילא אין במידע שמספקות המערערות כדי ליתן
7 למבוטחות כל תועלת שהיא.

8
9 המערערות אף מפנות לכך שהשירותים הניתנים על ידם לברוקרים מסתיימים עוד בטרם התקשרות
10 המבוטחות עם מבטחי המשנה, ומשכך "הנכס" בעת מתן השירות היה מצוי בחו"ל ולא בישראל,
11 וכקבוע בתקנה 12(א)(א) לתקנות מע"מ.

12
13 המערערות מסתמכות על החלטות מקצועיות של המשיב, כמו גם ניתוח כלכלי של המשיב, וכל אלה,
14 כך לטעמן של המערערות, תומכים בגישתן.

15
16 לחלופין, נטען להחלת סעיף 30(א)(7) לחוק מע"מ, לפיו מס בשיעור אפס מוטל על שירות מחוץ
17 לישראל, כהובלת טובין ממקום למקום מחוץ למדינה או מתן שירות למי שנמצא מחוץ לישראל, כגון
18 בדיקת רישום זכויות בספרי המקרקעין ללקוח בחו"ל. נטען, כי הואיל ומבטחות המשנה הן הצרכן
19 הסופי של השירות שניתן על ידי המערערות, אזי יש לראותן כמי שמקבלות את השירות, ויש להחיל על
20 השירות מס בשיעור אפס, ובהסתמך על שנקבע בת"מ 124/08 גוילי יהושע נ' מדינת ישראל אגף
21 המכס והמע"מ, מיסים כד/4 [2010].

22
23 לחילופי חילופין, נטען להחלת סעיף 30(א)(2) לחוק מע"מ, לפיו עסקינן במכירת נכס לא מוחשי לתושב
24 חו"ל, ומשכך יש להחיל מס בשיעור אפס. לשיטת המערערות, מהות השירותים הוא מתן מידע, שיש
25 לראותו כנכס לא מוחשי בהתאם להגדרת "טובין" שבחוק מע"מ, הכוללת גם "ידע".

26
27 בנוסף, לעמדת המערערות, אם לא יתקבל הערעור, משמע שהמשיב יגבה כפל מס גם בישראל. פעם
28 אחת, מאחר שהשירות לא ניתן לחברות ישראליות, קרי המבוטחות, המערערות לא מוציאות להן
29 חשבונית מס והן משלמות מס על מלוא הרווח שהן מפיקות, ופעם שניה בכך שהמשיב מקבל מע"מ גם
30 מהמערערות בגין העמלות, ותוך פגיעה ב"עיקרון ההקבלה".

31
32 באשר לאי הכרה בתשומות חכירת המטוס:

33 המערערות גורסות, כי הן חכרו מטוס להטיס את לקוחותיהן בשמי הארץ על מנת להראות להן את
34 הפוטנציאל של הפרויקטים להם נדרש ביטוח המשנה. המערערות סירבו למסור למשיב פרטים אודות
35 הנוסעים שהוטסו על ידן מאחר, ולטענתן, יהיה בכך כדי לגרום להן נזק שיווקי. בהקשר זה נטען, בין
36 היתר, כי בהתאם ל"עיקרון ההקבלה", על המשיב להכיר בתשומות ההטסה, בשים לב לכך שמדובר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 במערערות בעלות מוניטין בתחום הביטוח, אשר הינן בעלות קשרים בענף בארץ ובחו"ל, וכי הטסת
2 הלקוחות שימשה לצורך שיווק.

6. עמדת המשיב בקוף המחט

3
4 המשיב קיבל את טענת המערערות ביחס להתיישנות, אך זאת ביחס לשומת העסקאות בסך 194,032
5 ש"ח, ומשכך בוטלה שומה זו והיא אינה עומדת לדיון בערעור. עוד נמסר, ששומת תשומות ביחס לחכירת
6 המטוס בסך 78,149 ש"ח לא נשלחה למערערות לפני 17.8.11, ומשכך החיוב בגינה אינו עומד, הגם
7 שהמשיב שומר על זכותו לשלוח שומה כדיון, ומשכך הערעור בשומה זו התייתר.

8
9
10 נותר, אפוא, לדון בערעורים על שומת מס על סך 618,408 ש"ח ועל שומת תשומות על סך 14,613 ש"ח.

11
12 המשיב מכחיש את הטענה, כי הרשברג, שערך את השומה, השתתף בהשגה. לעמדת המשיב, הרשברג
13 אמנם נכח בדיון בהשגה אך לא נטל כל חלק בקבלת ההחלטה בהשגה, ומי שהחליט בהשגה היא הגבי
14 נטליה רוט (להלן: "רוט"). משכך, לעמדת המשיב, ההחלטה בהשגה נעשתה כדיון, ובהתאם לסעיף 82
15 לחוק מע"מ.

16
17 המשיב טוען שהמערערות משמשות כנציגות של הברוקרים בישראל, בהתאם להסכמים שבין
18 המערערות לבין הברוקרים, וכי המערערות מקבלות עמלות עבור תיווך בין המבוטחות לבין מבטחי
19 המשנה. נטען, שהברוקרים היו שולחים למערערות מצגות ועלוניס המתארים את פעילותם ויכולתם
20 לסייע למבוטחות להשיג ביטוח משנה. המערערות הציגו את המצגות האמורות לפני מנהלי המבוטחות
21 על מנת לשכנען להתקשר עם הברוקרים. לאחר ההתקשרות, נותרו המערערות בקשר עם המבוטחות
22 לצורך הבטחת רמת השירות שהן מקבלות.

23
24 עוד טוען המשיב, שלאור התיקון לחוק מע"מ בעקבות הלכת קסוטו, אין יותר רלוונטיות לשאלה האם
25 הנהנה הנוסף, קרי תושב ישראל, הוא נהנה משני ולא עיקרי, שכן די בהיותו נהנה משני כדי לשלול את
26 שיעור מס אפס על העסקאות. לטענת המשיב, הואיל והמבוטחות נהנות משירותי המערערות,
27 במסגרתן קיבלו שירותי ביטוח משנה מחו"ל באמצעות הברוקרים, ולאחר מכן המערערות דאגו לכך
28 שהשירות שמקבלות המבוטחות יינתן כסדרו וברמה הולמת, אזי יש לראות את השירותים של
29 המערערות כמגשימים את האינטרסים של המבוטחות, קרי לפנינו "נהנה", כלשון החוק, ואין זה
30 משנה אם הן נהנה משני.

31
32 לעמדת המשיב, אין להחיל את סעיף 30(א)(7) לחוק מע"מ, שכן שירותי המערערות בוצעו בישראל ולא
33 בחו"ל. המשיב גורס שאין להחיל גם את סעיף 30(א)(2) לחוק מע"מ, שכן המערערות מודות בכתב
34 הערעור, כי הן נתנו שירות לחברות הזרות, ומשכך אין מדובר במכר של נכסים בלתי מוחשיים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 המשיב טוען שפרסומי ה-OECD והדירקטיבה השישית לא נקלטו בדין של מדינת ישראל ואינם
2 מהווים חלק ממנו.

7. הראיות

3
4 המערערות נסמכו על תצהיר של מנהלן, מר משה פרחי (להלן: "פרחי"), אשר הגיש שני תצהירים,
5 הראשון שהוא התצהיר העיקרי, והשני תצהיר משלים בעקבות מסמכים שהוגשו. עוד הגישו
6 המערערות תצהיר של מר SPEED MORELY, המשמש מנהל בחברת הברוקרים HSBC, ושנמצא
7 בקשרים עסקיים במשך שנים רבות עם המערערות. בתצהיר התייחס מר מורלי למידע שהתקבל
8 מהמערערות לצורך העסקאות, ולפי האמור בתצהיר כלל המידע פרטים בקשר לשוק הביטוח בארץ,
9 נתונים וסטטיסטיקות, תנודות השוק, ציון לקוחות פוטנציאליים בארץ ועוד. המצהיר התייחס
10 לחשיבות בקבלת השירותים מהמערערות לסגירת עסקאות עבור HSBC, והגיש שהמידע הוא רק
11 של HSBC ולא נמסר לאחרים, כאשר למערערות לא הייתה סמכות לפעול בשם HSBC. הואיל
12 והמצהיר לא הגיע להיחקר על תצהירו, נמשך התצהיר מהתיק.

13
14 כן העיד מר דוד איבגי, רוי"ח של המערערות. לדבריו, שותפו ז"ל הוא שטיפל בתיק המערערות עד
15 לפטירתו בשנת 2009. מאז ואילך מטפל רוי"ח איבגי בתיק של המערערות.

16
17 בנוסף, העידו שתי עובדות של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס"). הגב' ויקי אור, מנהלת
18 מחלקת ביטוחי משנה בחברה, והגב' ריטה בעל טקסא, המשמשת מנהלת מחלקת עסקים של חברת
19 הביטוח.

20
21 המשיב הגיש תצהיר של רוט, שעליו היא נחקרה.

22
23 הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב, כאשר סיכומי התגובה של המערערות כללו, בין היתר, ריכוז סכמטי
24 של סעיפים בסיכומי המשיב העומדים, לעמדת ב"כ המערערות, בניגוד להחלטות בית המשפט
25 ולעובדות.

8. הטענות המקדמיות

26
27 אין בידי לקבל את עמדת המערערות לפיה, דין ההחלטה בהשגה להתבטל מחמת שמי שלקח חלק
28 בשומה השתתף גם בהליך קבלת ההחלטה בהשגה, וכמתחייב מהוראת סעיף 82(ה) לחוק מע"מ.

29
30 סעיף 82(ה) לחוק מורה:

31
32 "מי שערך את השומה לא יחליט בהשגה עליה".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 הפסיקה פירשה את ההוראה האמורה, כי די במעורבות של מי שערך את השומה בהליך ההשגה כדי
2 לבוא בתחולת הסעיף, ואין הכרח שאותו אחד גם יחליט בהשגה. הטעם שביסוד ההוראה האמורה
3 הינו בכך שהליך ההשגה, מעצם טיבעו, הוא ערעור על השומה, ולכן אין מקום שמי שהחליט בשומה
4 ידון בערעור עליה.

5
6 בהקשר זה נטען, כי הרשברג, אשר ערך את השומות, השתתף גם בהשגה בניגוד לדין והשפיע על
7 קבלת ההחלטות.

8
9 אמנם, הרשברג נכח בדיון בהשגה, כפי שהדבר אושר על ידי רוט, אך לא הוכח, כי הוא היה מעורב
10 בקבלת ההחלטה בהשגה או שהוא השפיע על קבלתה. בהקשר זה אדגיש, כי בדיון בהשגה נכת, בין
11 היתר, עו"ד פרידמן, ב"כ המערערות, ולא הובאה לפני בית המשפט כל ראיה לפיה הייתה מעורבות
12 כלשהי מצד הרשברג בקבלת ההחלטה בהשגה. אוסיף, כי מדברי רוט, שלא נסתרו עולה שהמעורבות
13 של הרשברג בהליך ההשגה, הייתה מוגבלת לעניינים טכניים ובירור עניינים עובדתיים, כאשר כל
14 זאת נעשה במעמד ב"כ המערערות. אילו הייתה מעורבות של הרשברג בהליך ההשגה מעבר לאמור,
15 שומה היה על המערערות להגיש ראיות בהקשר זה, כגון העדות ב"כ המערערות, בכפוף לכללים
16 הנוהגים בהקשר זה של העדת ב"כ בעל דין, אך כזאת לא נעשה, וגם לא ניתן כל הסבר לכך. בהעדר
17 ראיות, דין הטענה להידחות.

18
19 אציין שלאחרונה הזדמן לי לדון בטענה דומה של עוסק, אשר בה המעורבות עלתה על זו הנטענת
20 במקרה שלפניי, ולא ראיתי מקום לקבל את הערעור (ע"מ 11-07-31393 א.י.ג. סנטרפון שיווק מדיה
21 (2002) בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף ת"א 3, פורסם בנבו [12.8.13]). ההנמקות שם יפות גם למקרה
22 זה. אפנה גם לקביעתי בע"מ 11-07-31393 הנ"ל, לפיה אין במעורבות הנטענת, גם אם הייתה, כדי
23 לקבל את הערעור באופן אוטומאטי וכקביעת בית המשפט העליון בע"מ 8669/07 צ.ד.א. אחזקה
24 ושירותים בע"מ נ' מנהל המכס ומע"מ (2009):

25 "לא היה על מר רואס לשתף את מר תדמור בתהליך, שכן מר תדמור היה מעורב בהחלטה
26 על השומה (אם גם זו נחתמה על-ידי מר מועלם), ואין להתייחס לכך בקלות ראש מניה
27 וביה. עם זאת, נוכח אי הבהירות דאז מזה, ונוכח הדיון בבית המשפט קמא בתיק לגופו
28 ככל משפטו וחוקתו מזה, איני רואה בפגם עילה לקבלת הערעור כיום ולהחזרה לדיון בפני
29 מנהל מע"מ. אטעים את הדיון בבית המשפט: החלטה בעניין השגות על שומות מע"מ
30 נתונה - על פי דין - לערעור בזכות בפני בית משפט מחוזי, אשר לו סמכות רחבה ביותר
31 (סעיף 83(ה) לחוק המע"מ: "בית המשפט יאשר, יפחית, יגדיל או יבטל את השומה, או
32 יפסוק באופן אחר כפי שיראה לנכון"); ויש בכך איפוא כדי לרפא את הפגם שנפל בהליך
33 המינהלי, תוך בירור השאלה האם נגרם נזק של ממש כתוצאה ממנו... סבורני איפוא, כי
34 במקרה דנא היה בדיון בבית המשפט כדי להביא מזור לפגם, ולקבוע כי לא הוביל לתוצאה
35 שגויה. ועם זאת סבורני, כי על מע"מ להפיק לקח מכגון דא; מי כרשות שלטונית ראוי, כי
36 ימלא את הוראות החוק באופן ישיר, ללא צורך בהסברים מאוחרים; והדברים נאמרים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 בהטעמה. יש מקום כי הנהלת מע"מ תנחה את עובדיה, כי המשתתף בהחלטה על השומה
2 לא יהא חלק מן הדין או ההחלטה בהשגה".

3
4 אוסיף ואציין, כי בתי המשפט לא ראו לבטל השגות גם בנסיבות קיצוניות מאלו שבמקרה שלפניי,
5 בין היתר, מהטעם שאין בהשגה משום הכרעה סופית, שכן היא נתונה לערעור, וראה: ע"ש (בי"ש)
6 1669/99 קו לו עבודות בנין ופיתוח בע"מ נ' מנהל מע"מ (2000); ע"ש (י-ם) 458/07 ע"ש (י-ם) 458-
7 07 עטא אלחאם נ' מנהל אגף המכס והמע"מ ירושלים (2013). כן ראה, פרופ' זמיר, בספרו
8 "הסמכות המנהלית" (הוצאת נבו), תשנ"ו, כרך ב' (עמ' 679-680).

9
10 כאמור לעיל, לא הוכח שהרשברג התווה את החקירה במסגרת ההשגה או שהייתה לו השפעה
11 מהותית על ניהולה.

12
13 טענה מקדמית נוספת מפי המערערות היא שיש להתייחס להחלטה בהשגה על יסוד המסמכים שהיו
14 לפני המשיב בעת הדין בהשגה ולא לאחר מכן. בהקשר זה נטען, כי לתצהיר רוט צורפו מסמכים
15 שהגיעו לרשות המשיב לאחר ההחלטה בהשגה, ובהם מיילים שהוחלפו בין עובדת של המערערות 3 לבין
16 עובדות של הפניקס, שכאמור העידו בבית המשפט. בדין לא התאפשרה חקירה של רוט על המסמכים
17 האמורים, שכן אלה לא שימשו בידה בעת שדחתה את ההשגה. משכך, נתבקש בית המשפט לפסול את
18 כל העדויות בקשר למסמכים דנן, לא כל שכן, העדויות של עובדות הפניקס נשמעו לאחר קבלת
19 ההחלטה בהשגה. לחלופין, נטען שמהעדויות האמורות התחזקה גרסת המערערות (סעיף 17 לסיכומי
20 המערערות). על מנת להפיס את דעת המערערות, מלאכת ניתוח הראיות תעשה בשים לב לטענות
21 האמורות.

9. המתווה הנורמטיבי

22
23 כאמור, עיקר המחלוקת היא בשאלה האם יש להכיר במס בשיעור אפס על השירות שניתן על ידי
24 המערערות, כגרסתן, או מס בשיעור מלא, כעמדת המשיב.

25
26 עובדות המקרה דומות לאלו שהיו בעניין פסק דין קסוטו. חברת קסוטו העניקה שירותי תיווך לחברות
27 ביטוח זרות וסייעה בידן למציאת לקוחות-חברות ביטוח ישראליות, המעוניינות ברכישת ביטוח משנה
28 אצל מבטחות בחו"ל. לעמדת חברת קסוטו, יש לשום את מס העסקאות בגין העמלה עבור שירותיה
29 בשיעור אפס. בית המשפט העליון קיבל את גישת העוסקת, תוך הסתמכות על פרשנות מרחיבה של
30 סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ, טרם תיקון 24 לחוק. בית המשפט העליון קבע שלצורך החלת הסעיף יש
31 לאתר את מקבל השירות העיקרי ואת מקבל השירות המשני. ככל שיתברר שמקבל השירות הדומיננטי
32 הוא תושב חוץ, אזי יושת מס בשיעור אפס. בית המשפט התווה מספר אבני בוחן לאיתור הנהנה
33 העיקרי, ובין אלה: מזמין השירות; זהות המשלם; הנהנה מן השירות; הנסיבות הכוללות של העסקה.
34 בפסק הדין נקבע, שבנסיבות המקרה, מתן שירות התווך על ידי סוכן הביטוח לחברות הביטוח בחו"ל,
35 הינו שירות הניתן לתושב חוץ הזכאי למס בשיעור אפס שכן מקבל השירות הדומיננטי היו חברות
36

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 ביטוח בחו"ל. בית המשפט העליון הבהיר, שעל מנת לשלול את ההטבה, היה על המחוקק לציין
2 בהוראת החוק הרלוונטית את המילה: "גם", ולא להסתפק רק במילה "בפועל".

3
4 בעקבות פסק הדין, תוקן הסעיף ולשונו מורה:

5 "מתן שירות לתושב חוץ, למעט שירות ששר האוצר קבע לענין זה; לא יראו שירות כניתן
6 לתושב חוץ כאשר נושא ההסכם הוא מתן השירות בפועל, נוסף על תושב החוץ, גם לתושב
7 ישראל בישראל, לשותפות שרוב הזכויות בה הן של שותפים תושבי ישראל או לחברה
8 שלענין פקודת מס הכנסה רואים אותה כתושבת ישראל, אלא אם הוא שירות שתמורתו
9 מהווה חלק מערך הטובין שנקבע כאמור בסעיפים 129 עד 133 לפקודת המכס, לפי
10 העניין".

11 (ההדגשה אינה במקור-א.א.)

12
13 בתיקון הסעיף במסגרת תיקון 24 לחוק הוחלפו המילים "בפועל לתושב ישראל" למילים "נוסף על
14 תושב החוץ, גם לתושב ישראל בישראל". בדגש על המילה "גם". המשך נוסח הסעיף נותר זהה.
15 דהיינו, המחוקק אימץ את שנאמר בפסק דין קסוטו, על מנת שיובהר, כי שירות שנהנה ממנו תושב
16 ישראל יחויב במס רגיל ללא קשר לשאלת הנהנה הדומיננטי והנהנה המשני מהשירות.

17
18 בדברי ההסבר להצעת החוק, הובהר שהמחוקק רוצה למנוע מצבים בהם ישנן עסקאות שהמס בגינן
19 בשיעור אפס, כאשר בפועל יש בהן גם נהנה תושב ישראל. המחוקק גם רצה למנוע את העמימות
20 שנוצרה בעקבות פס"ד קסוטו בשאלת זהות "הנהנה העיקרי" משירותים הניתנים לתושבי חוץ ולתושב
21 ישראל לגבי אותה עסקה.

22
23 בדברי ההסבר להצעת החוק אף נאמר שהתיקון אמור להביא לגידול בהכנסות המדינה.

24
25 בית המשפט העליון נדרש לסוגיה בע"א 3196/01 גלמן פינץ בע"מ נ' מנהל המכס ומע"מ [2004].
26 המערערת שם פעלה כסוכנות מכירות בלעדית לחברה זרה המציעה דירות נופש בשוויץ. המערערת,
27 כחלק מפעילותה, קיבלה עמלה מחברה זרה עבור תיווך לתושבי ישראל. שירותי השיווק והתיווך
28 הוסדרו בהסכם בין החברה הזרה לבין המערערת. בית המשפט העליון נדרש לשאלה מיהו מקבל
29 השירות בפועל, כאשר חל הנוסח הישן של החוק שלא כולל את המילה "גם" שנוספה בתיקון. בית
30 המשפט העליון סבר שאמנם רוכשי יחידות הנופש, תושבי ישראל, נהנו בפועל מהשירות שנתנה החברה
31 הישראלית, אך את השירות העיקרי קיבלה החברה הזרה, ומשכך אין לראות את רוכשי הדירות כנהנה
32 העיקרי של השירות שניתן על ידי המערערת, ולכן קיבל את עמדת העוסקת. בית המשפט, שהיה ער
33 לתיקון שטרם נכנס לתוקף, הבהיר שלו היה חל התיקון האמור, אזי די היה בכך שבצד מקבל השירות
34 הזר, קיים גם נהנה שהוא תושב ישראל על מנת לשלול את ההטבה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 גם בע"א 8726/06 וידאו אינטרנשיונל י.ג. פרסום בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף תל אביב [2009], דן בית
2 המשפט העליון בסוגיה, וזאת לאחר שהתיקון נכנס לתוקף. באותו מקרה פעלה העוסקת בשמו של
3 גורם ישראלי, והיא הציעה בארץ לגופים ישראלים לרכוש זמן פרסום בערוצי הטלוויזיה הרוסים
4 הנקלטים בארץ. בית המשפט העליון קבע, שלאור התיקון, די שהשירות ניתן גם לתושב ישראל כדי
5 שלא יחול מס בשיעור אפס, ואין להידרש יותר למבחן הנהנה העיקרי והנהנה המשני, תוך שהוסיף את
6 המילה "גם" לסעיף. בית המשפט הבהיר שאם המקרה היה נדון טרם התיקון אזי היה ממש בטענת
7 המערערת, אך לאור התיקון, השתנו פני הדברים בכך שהתיקון סתם את הגולל לחיוב מס בשיעור אפס
8 כאשר אחד מאלה שנהנים מהשירות הוא תושב ישראל.

9
10 עוד אפנה לכך שבע"א 7142/10 א. גמיש שירותי כח אדם בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף באשדוד
11 [2010], נדונה שאלת השמת עובדים ישראלים בישראל. נפסק, כי בשירותי תווך בין תושבי ישראל לבין
12 תושבי חוץ בקשר עם השמת עובדים יחול הסייג של סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ, באופן שיושת מס
13 מלא. בית המשפט העליון הבהיר, שיש להניח שטרם התיקון ניתן היה להגיע לתוצאה שיחול מס
14 בשיעור אפס, אך לאורו של התיקון השתנה המצב ודי בכך שהשירות ניתן גם לחקלאים ישראליים כדי
15 לצאת גדר המס בשיעור אפס.

16
17 ער אני לביקורת שהושמעה על התיקון והאופן בו יש לפרשו. לעניין זה אפנה לספרו של המחבר, עו"ד
18 פרידמן "מס ערך מוסף: החוק וההלכה", מהדורה שניה (2010), אשר מבקר את התיקון האמור, שכן
19 לטעמו הוא מביא למעשה להקטנת תמריץ יצוא של שירותים וכן מאחר שאין שום הסבר רציונאלי
20 לתכלית שאותה נועד לשרת התיקון, מלבד ביטול הלכת קסוטו:

21 "התיקון נקבע ללא כל ראייה לטווח הארוך ובלא שיקול דעת באשר לתועלת שבו. מהתיקון
22 נעדר כל הסבר של שר האוצר, של מנהל הכנסות המדינה או דברי הסבר להצעת החוק
23 אשר יסבירו איזו תכלית נועד להשיג התיקון, לבד מביטול ההלכה שנקבעה בפסיקת
24 ביהמ"ש העליון בעניין קסוטו. ראוי היה שיקום מאן דהא, יחשוב ויזכור מה תכלית
25 החוק. ראוי היה להפעיל שק"ד ממלכתי לבחון, האם מדובר בהקלות או שמא בתכלית
26 המשרתת את כלכלת ישראל ונושאת בחובה תועלת רבה וגדולה יותר מאשר תיקון, שכל
27 כולו מביא למעשה להקטנת תמריצי היצוא של השירותים. זאת, אף אם הוא מנוצל
28 לעיתים לרעה" (עמ' 543).

29
30 עוד סובר המחבר, שיש לפרש את הניסוח החדש של סעיף 30(א)(5) לחוק מע"מ, קרי לאחר התיקון,
31 באופן שבו במקרים בהם תושב ישראל נהנה מהשירות באופן עקיף, ולמעשה אין הוא מקבל השירות
32 ואין הוא מהווה צד להסכם השירות, ימשיך לחול מס בשיעור אפס (עמ' 548).

33
34 למרות ההערכה לביקורת בספרות המקצועית, הרי שבית משפט זה מחוייב להוראת התיקון לחוק
35 מע"מ כמות שפורשה בהלכות הפסוקות דלעיל, וזו מורה באופן חד משמעי אחרת, ומשכך אין בדברי
36 הביקורת כדי לפסוק באופן שונה גם אם העמדה שהובאה בספרות הייתה נראית בעיני.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 סופו של דבר, שאין כיום רלוונטיות לשאלת זהות הנהנה, ודי שקיים נהנה ישראלי כדי לשלול את
2 ההטבה, ולכן אין מקום להידרש למבחני העזר שהותוו בפסק דין קסוטו בהקשר זה.

מו הפרט אל הכלל;

3
4 נטל השכנוע לפיו באות המערערות בגדר ההקלה של חיוב מס בשיעור אפס רובץ על כתפי
5 המערערות, וכקבוע בהלכה הפסוקה לפיה על העוסק לשכנע את בית המשפט, כי התקיימו הנסיבות
6 בעטיין הוא זכאי להקלה (ע"א 8265/03 עו"ד יוסף אברמון נ' מנהל מס שבח מקרקעין מסים
7 [[2005]].
8

9
10 לאחר בחינת מכלול הראיות, הגעתי לכלל מסקנה לפיה המערערות לא עמדו בנטל להוכיח שהן
11 זכאיות לחיוב מע"מ בשיעור אפס על השירותים הניתנים על ידן, ואפרט טעמי:

12
13 לא שוכנעתי ששירות המערערות מתמצה במסירת מידע בלבד לברוקרים. נהפוך הוא, מהראיות
14 מתחייבת מסקנה שונה לפיה פעילותן של המערערות מהווה תווך בין הברוקרים לבין המבוטחות,
15 ואפרט:

16
17 לתצהירו של פרחי צורפו הסכמים שבין המערערות לבין הברוקרים. משורת הוראות בהסכמים
18 עולה, כי תפקיד המערערות עולה על זה הנטען על ידן. בהקשר זה, אפנה להסכם עם הברוקר JLT
19 (להלן: "ג.י.אל.טי."), נספח ה' לתצהיר פרחי. בסעיף 1 למבוא שהצדדים יציגו האחד כלפי משנהו
20 עסקאות ביטוח וביטוח משנה, ויעשו עסקאות הקשורות בביטוח משנה האחד עבור השני, כאשר
21 התשלום יהיה לפי העמלה שתשולם בעקבות העסקאות. בסעיף 2 למבוא מתוארים השירותים
22 שהמערערות 3 תספק לברוקר ובגדר אלה, פעילות של מכירת ביטוחים. ההתקשרות העסקית בין
23 הצדדים מתוארת כ"חוזה עבור ביטוח שנעשה עבור לקוח". כלומר, עסקינן בהתקשרות עבור
24 לקוחות ולא רק במסירת מידע גרידא לברוקר על מנת שיוכל לעשות בו שימוש להתקשרויות בין
25 מבוטחים למבטחי משנה.

26
27 גם בגוף ההסכם מצויות הוראות העומדות כנגד גרסת המערערות. כך, בסעיף 2 להסכם נקבע,
28 שהמערערות 3 מתחייבת להפנות לברוקר את כל ההזדמנויות שיקרו בידיה לצורך ביטוח וביטוח
29 משנה. הברוקר מצידו התחייב להשיג ממבטחי המשנה תנאים טובים עבור המבוטחות (סעיף 3.2
30 להסכם). אם כל שירותיה של המערערות 3 הם רק לספק מידע לברוקר, מדוע התחייב להשיג תנאים
31 טובים עבור המבוטחים? אין זאת אלא, כי יש בדבר כדי להצביע על היותה של המערערות כגורם
32 מתווך בין הצדדים. לא התעלמתי מעדות פרחי לפיה הוא דרש מהברוקר שיעשה מאמצים סבירים
33 על מנת שהעסקה תתקשר בסוף, שכן אחרת המערערות לא תהיה זכאית לתשלום (עמ' 15 שורות 4-
34 5). מדברים אלה מסתמן שיש למערערות מעורבות בקשירת העסקה, ומשכך דרשו שהברוקר ישיג
35 תנאים טובים עבור המבוטחות.
36

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 גם הוראות ההסכם בדבר תשלום שכרה של המערערת 3 מצביעים על היותה גורם מתווך ולא מוסר
2 מידע. ככלל, גורם שמוסר מידע אמור לקבל את שכרו בהתאם למידע הנמסר. דא עקא, המערערת
3 מקבלת את שכרה רק אם נקשרת עסקה בין מבטח המשנה למבוטח, בעקבות המידע שנמסר על
4 ידה. לא זו אף זאת, בהסכם נקבע שהמערערת תידרש להשיב חלק מעמלתה אם יוחזרו פרמיות
5 ללקוח (סעיף 4.1.1), ואף בכך סממן מובהק שעסקינן בתיווך ולא במתן שירותי מידע. הוראה נוספת
6 היא שהברוקר התחייב להציג לפני המערערת לקוחות עבור השגת ביטוח עבורם ובשל כך תהא
7 המערערת זכאית למחצית השכר שישולם.

8
9 זאת ועוד, בהסכם נדרשה המערערת להיות מורשית לשמש ברוקר בישראל, דבר שיש בו כדי להצביע
10 על כך שאינה בגדר מוסרת מידע בלבד כגרסתה אלא משמשת גורם מתווך בין המבטחות לבין
11 הברוקר מטעם מבטחות המשנה. לפרחי לא היה הסבר ענייני מדוע נדרשה בהסכם עם גי.אל.טי
12 התחייבות לפיה המערערת משמשת כברוקר מורשה בישראל, שכן למסירת מידע אין צורך בכך
13 שהמערערת תהיה מורשית בארץ כברוקר. דברי פרחי לפיהם ההתחייבות האמורה בהסכם נכתבה
14 מבלי שהיה בה צורך (עמ' 13 שורות 7-10), אינם נראים בעיני. כלל פרשני הוא שהצדדים לא
15 משחיתים מילותיהם לריק ואם העלו הצדדים התניות מסוימות בחוזה, הדעת נותנת שהתכוונו להן,
16 ומשכך חזקה על גי.אל.טי ועל המערערת עצמה שאם הקפידו לציין בהסכם שהמערערת מהווה
17 ברוקר מורשה בישראל, אזי הם התכוונו לכך. תימוכין למסקנה זו ניתן למצוא אף באמור בסעיף
18 11.2 להסכם, המחייב את המערערת להודיע לאלתר לגי.אל.טי על ביטול רישיון הברוקר שלה
19 בארץ, אם כך יקרה. ושוב אם כל תפקידה של המערערת הוא לספק מידע מדוע היא נדרשת להודיע
20 לגי.אל.טי. שרישיונה נשלל? גם בהקשר זה לא היה בפי פרחי מענה ענייני (עמ' 13 שורות 21-23).
21 נתתי דעתי לטענת ב"כ המערערת, לפיה בישראל לא קיים רישיון לברוקר (עמ' 5 לסכמה לסיכומי
22 התגובה של המערערת), ולא ראיתי שיש בטענה כדי להגיע למסקנה שונה. מעבר לכך שטענה זו לא
23 הוכחה, אזי ככל שנכונה היא ולא ניתן רישיון לברוקר בישראל, היה מקום לציין בגוף ההסכם שאין
24 רישיון לברוקר בישראל ולא למצוא בו הצהרות של המערערת שאינן נכונות לפיה היא ברוקר מורשה
25 בישראל ומתחייבת להודיע לאלתר אם הרישיון יפקע.

26
27 גם לפי ההסכם שבין המערערת 3 לבין הברוקר HSBC שכבר הוזכר בפסק הדין עולה, שחלקה של
28 המערערת לא הצטמצם לתפקיד של מי שמוסר מידע. בסעיפים 3.1 ו-3.5 להסכם נקבע, שהמערערת
29 משמשת נציג של הברוקר. המערערת אף התחייבה ליתן לברוקר זכות סירוב ראשונה בעסקאות
30 הביטוח שהיא מעורבת בהן, לרבות ביטוחי משנה, והברוקר התחייב לשלם למערערת אחוז מסוים
31 מדמי התווך שישולמו לו מכל עסקה שתצא לפועל בעקבות הפניית הלקוח על ידי המערערת. באלה
32 יש להצביע על מעורבות של המערערת בעסקה ולא רק של מתן מידע.

33
34 אדן נוסף הינו סעיף 8.2.3 להסכם עם HSBC, לפיו המערערת זכאית לעמלה נוספת אם המבטחות
35 מחדשת את ביטוח המשנה לשנה נוספת. פרחי אישר שאם נעשתה עסקה על סמך מידע שמסר בשנה
36 פלונית, ובשנה שלאחריה על סמך אותו מידע מתחדשת העסקה לשנה נוספת, המערערת זכאית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 לשכר עבור השנה הנוספת, ודוק. תשלום שכר למערערת אינו כתוצאה ממסירת מידע אלא מתוך
2 בעסקאות (עמ' 17 שורות 6-1).

3
4 לא התעלמתי מטענת ב"כ המערערת, לרבות בסיכומי התשובה, לפיה נשוא ההסכמים עם
5 הברוקרים אינו ביצוע פוליסות ביטוח משנה אלא הצגת מידע בקשר לעסקי הביטוח באופן הדדי.
6 הבהרתי לעיל מדוע אין לטעמי לקבל גישה זו, העומדת הן בניגוד ללשון תוכן ההסכמים ולהסברים
7 של פרחי שלא נתנו מענה לכך שמהות ההתקשרות אינה רק מסירת מידע.

8
9 גם אם נכונה טענת המערערת לפיהן הן לא נדרשו לטפל בכל בעיה הקשורה לפוליסת ביטוחי
10 המשנה, כנטען, בין היתר, בסעיף 3 לסיכומי התשובה של המערערת, אין בכך כדי נפקא מינה, ודוק.
11 ככלל אין זה מתפקידו של מתווך לטפל בבעיות שמתעוררות בנושא עיסקת התווך, בין אם עסקינן
12 בתיווך לגבי נכס או מתן שירות או כל תווך אחר, שכן מהות תפקידו של מתווך היא ליצור את
13 הקשר בין הצדדים שמביא להתקשרות מחייבת ביניהם בעסקה.

14
15 גם מהעדויות עולה שתפקידה של המערערת אינו מצטמצם למסירת מידע, שכן יש לה מעורבות גם
16 במהלך תקופת הביטוח. כך עולה מדברי פרחי עצמו, אשר סיפר שהוא נוהג לארח את נציגי
17 הברוקרים כאשר הם מגיעים לארץ, באומרו בעמ' 17 שורות 19-14:

18 **"ישנם שירותים לדוגמא להעביר חבילה הזו לחברה אחרת. ולפעמים אני עוזר להם**
19 **כשהם מגיעים לביקור בארץ אני מארח אותם ולוקח אותם לחברה".**

20
21 כלומר, עסקינן במי שאינו מספק מידע בלבד לברוקר זר, אלא ממשיך ללוות את העסקאות ואת
22 ביצוען, נמצא בקשר עם נציגי המבטחות מצד אחד, ועם נציגי המבוטחות מצד שני.

23
24 זאת ועוד; גם בדוחות הכספיים של המערערת 3 מופיעים מספר נתונים שעומדים בעוכרי גירסת
25 המערערת:

26
27 בביאור 1א', עמ' 5, נספח ט/1 לתצהירי המשיב, שהינו דו"ח כספי של המערערת 3 לשנת המס 2006,
28 ובדומה גם בדוחות מאוחרים יותר, מופיע תיאור של המערערת, שלפיו המערערת התחילה לפעול:
29 **"באמצע שנת הכספים 2006 בהשגת ביטוחי משנה בחו"ל (בעיקר בבריטניה) לחברות**
30 **ביטוח מקומיות".**

31 (ההדגשה אינה במקור-א.א.)

32 אם התיאור מדויק, משמע שהמערערת עוסקת בתיווך כגרסת המשיב, ושלא כעמדתה. פרחי השיב
33 בתחילה, כי בהכנת הדו"ח הכספי היה מעורב שותפו ז"ל ולכן הוא אינו מחויב לאמור בו (עמ' 17
34 שורות 26-23). דעתי אינה נוחה מתשובת העד, שכן פרחי חתום על הדו"ח הכספי והוא היה אמור
35 להסתייג מתיאור המערערת אם הוא אינו משקף נכונה את עיסוקה. יתרה מכך, מתברר שגם
36 בדוחות מאוחרים של המערערת, לאחר פטירתו של השותף ז"ל, ועת שפרחי הוא זה שטיפל בדוחות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 הכספיים של המערערת, חוזר ונשנה תיאור פעילותה של זו כאמור לעיל. כלומר, פרחי לא מצא לנכון
2 להסתייג מהתיאור של הצגת המערערת גם בתקופה שלאחר פטירת השותף ושעה שהוא טיפל
3 בדוחות המערערת. בנסיבות אלה, ניסה פרחי לפטור את עצמו באומר שאכן התיאור אינו מדויק
4 (עמ' 18 שורה 6), אך הדברים עומדים כנגד המערערת. לא כל שכן, טענת פרחי לפיה הדוחות אינם
5 משקפים נאמנה את פני הדברים נשמעה לראשונה רק בחקירה הנגדית של פרחי, קרי עסקינן בעדות
6 כבושה, וגם מטעם זה יש להסתייג הימנה.

7
8 נתתי דעתי לנטען בהקשר זה בסיכומי ב"כ המערערות, לפיו הרישום הוא תוצאה של "ירוש" של
9 רישום בעבר, אך אין בידי לקבל עמדתה. כאמור, פרחי מאשר מדי שנה בשנה את הדוחות, וככל
10 שלא היה בהם כדי לשקף נאמנה את פעילות המערערת שומה היה עליו לתקן את הדברים ולהציג
11 את פני הדברים כהווייתם. זאת ועוד, גם לרו"ח איבגי שערך את הדוחות והעיד מטעם המערערות לא
12 היה הסבר לאמור, לא כל שכן הוא העיד שאת התיאור האמור בדבר פעילות המערערת הוא קיבל
13 מפרחי (עמ' 9 שורות 21-22).

14
15 נתון נוסף העומד בעוכרי המערערות מצוי בעמ' 6 ביאור 8 לדו"ח הכספי, המתייחס להכנסות של
16 המערערת, שבו מופיע "עמלות ביטוח משנה מחו"ל". הגדרה זו עומדת אף היא בניגוד לגרסת
17 המערערת, שכן לטעמה אין לה הכנסות מביטוח משנה בחו"ל אלא היא מקבלת שכר רק עבור
18 מסירת מידע לברוקרים בחו"ל לגבי המבטחות בארץ. גם בהקשר זה נאלץ פרחי לאשר שהגדרה
19 אינה משקפת נכונה את פעילותה של המערערת (עמ' 20 שורה 18).

20
21 מקובלת הפסיקה לפיה מחויב נישום או עוסק לאופן בו הוא מציג את עיסוקו, וכי המצג האמור
22 מחייב לצורך המיסוי החל עליו. בהקשר זה אפנה לדברי בית המשפט ב(ת"א) 3487/98 זיור ופיתוח
23 חברה לבנין בע"מ נ' מנהל מע"מ תל אביב, מיסים יד/1 (פברואר 2000) ה-333 מיסים יד/1 (פברואר
24 2000) ה-333, עמ' 496:

25 "הרישום בדו"חות הכספיים של המערערת מחייב אותה ומהווה הודאת בעל דין...
26 בנסיבות אלה מנועה ומושתקת המערערת מלטעון כי הרישום בדו"חותיה הכספיים אינו
27 נכון... דו"חות כספיים מבוקרים ע"י רו"ח וחתומים ע"י מנהלי המערערת מהווים ראיה
28 מכרעת, כנגדה מנועה המערערת מלטעון רטרואקטיבית אחרת, וזאת כאמור בנסיגון
29 להתחמק מתשלום מס".

30
31 למעלה מן הצורך; הוצגו התכתבויות בין הברוקר לבין המערערת באמצעות אחת מעובדות
32 המערערת לשעבר (עמ' 28 לנספח ח' לתצהיר המשיב). אמנם, המסמך לא היה לפני המשיב ערב מתן
33 ההחלטה בהשגה ולכן לא אתן לו משקל, אך לא ניתן להתעלם שעולה ממנו, כי המערערת המשיכה
34 ללוות את ביצוע העסקה. תכתובת נוספת היא בין המערערת לבין הפניקס, לפיה המערערת דאגה
35 לתת שירות טוב ויעיל. המערערת גם פנתה בשם הפניקס לברוקר להשגת הנחה של 10% בפרמיה,
36 ובקשתה נענתה. גם באלה יש לעמוד כנגד גרסת המערערות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 בהודעתו לפני המשיב אישר פרחי (נספח ד' עמ' 2 שורה 16), כי כאשר הוא נפגש עם נציגי המבטחות,
2 הוא מציג לפנייהם מצג כאילו הוא פועל מטעם הברוקר מחו"ל, וכי הוא יכול להשיג להם תנאי
3 ביטוח משנה טובים. לגירסתו, הדבר נועד על מנת שהאחרונים ימסרו לו מידע אותו יוכל להעביר
4 לברוקרים בחו"ל, שכן אחרת לא יוכל לבצע את שהתחייב לו ולא שהוא אכן פועל מטעם הברוקר.
5 פרחי טען שהדברים הללו אינם משקפים נכונה את פעילותה של המערערת, ותוך שהוא דבק בגרסתו
6 לפיה עיסוק המערערות הוא רק בהשגת מידע והצגתו לפני הברוקרים בחו"ל. התנהלותו זו של פרחי,
7 שלכאורה מציג כלפי המבטחות מצגי שווא, אינה נראית בעיני, שכן אם היא נכונה, יש בה כדי
8 להטעות את המבטחות באשר למהות מעורבותה של המערערת בקשר עם הברוקרים בחו"ל.
9

10 המערערות הגישו כאמור לבית המשפט תצהיר של מר מורלי המשמש כדירקטור ב-HSBC ושלכאורה
11 אמור לתמוך בגרסת המערערות. הואיל והמצהיר לא התייצב לחקירתו, נמשך תצהירו. משיכת
12 התצהיר והימנעות מר מורלי להיחקר עליו ללא שניתן טעם ענייני לכך, עומדת בעוכרי המערערות.
13

10. טענות נוספות

14 נתתי דעתי גם ליתר טענות המערערות ולא ראיתי לקבלן.
15

16 לטעמי, אין לקבל את עמדת המערערות באשר לתכלית החוק, שכן אין מדובר במתן שירותים לתושב
17 חוץ, שאז תאמר שיש יתרון למסות במידה פחותה את השכר עבור השירות. במקרה שלפנינו, מתן
18 שירותי ביטוח משנה בחו"ל אינו בגדר מתן שירותי יצוא שבעטיים יש מקום להשית מס מופחת.
19

20 בניגוד לעמדת המערערות, אזי אין עסקינן במכירת נכס בלתי מוחשי כקבוע בסעיף 30(א)(2) לחוק
21 מע"מ. מסקנתי הינה שהמערערת משמשת כמתווך שתפקידו אינו מצטמצם במסירת מידע, שגם הוא
22 אינו מוחשי אלא ממשי.
23

24 תפקיד המערערות אינו מוגבל למתן שירות בחו"ל, שכן כאמור מנהל המערערות העיד שהוא מלווה את
25 נציגי המבטחות בעת שהותם בישראל. לכן, אין ממש בטענת המערערות לפיה יש להחיל את סעיף
26 30(א)(7) לחוק מע"מ.
27

11. אי הכרה בתשומות של חכירת המטוס

28 כאמור, מחלוקת נוספת בין הצדדים היא ההחלטה בהשגה של המערערות לפיה נדחתה ההכרה
29 בתשומות להן טוענות המערערות ביחס לחכירת מטוס לשם הטסת לקוחותיהן בישראל.
30

31 בהתאם לעקרון ההקבלה הקבוע בסעיף 41 לחוק מע"מ, על העוסק להוכיח, כי התשומות שמבוקש
32 לנכות היו דרושות לשימוש בעסקה החייבת במס.
33
34
35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1 משכך, היה על המערערות להמציא ראיות לפיהן חכירת המטוס שימשה לצורך עיסקה. דא עקא,
2 המערערות נמנעו מלהמציא ראיות ששומה היה עליהן להגישן על מנת לשכנע בנכונות גרסתן דנן. כך
3 למשל, זהות הלקוחות שהוטסו, מטרת ההטסה של אלה, הקשר בין ההטסה של הלקוחות העלומים
4 לבין עסקי המערערות, ועוד. אף פירוט של שעות ההטסה לא הוגש.

5
6 דין הטענה שהעלו המערערות שלפיה מסירת שמות נציגי הלקוחות שטסו במטוס תגרום נזק שיווקי,
7 ההידחות ולו רק מהטעם שבעמדת המשיב שהטענה לא נטענה על ידה קודם לכן.

8
9 זאת ועוד, על מסירת הנתונים חל חיסיון, וכקבוע בסעיף 142 לחוק מע"מ. לכן לא היה בחשיפת
10 השמות כדי לגרום לנזק למערערות, וזאת בניגוד לטענתן. אי מסירת הפרטים מונעת מהמשיב לבקר
11 את נכונות גרסת המערערות, ומשכך היא עומדת כנגדן.

12
13 גם אין בידי לקבל את עמדת פרחי לפיה אין בידו רישומים של טיסות הכוללים את שמות הנוסעים,
14 הלקוחות, ונציגי הברוקרים. ללא הפרטים האמורים, הכיצד ניתן לבקר אם אלה אכן אלו שטסו
15 במטוס כנטען, או שמא היו אלה נוסעים אחרים שהוטסו ושאינם קשורים לפעילות המערערות? גם אין
16 אפשרות לדעת האם מדובר ב"תייר" שטס בשמי ישראל, כעמדת ב"כ פרחי בסעיף 59-60 לסיכומים,
17 בהעדר כל פרט מזהה על הטסים במטוס החכור.

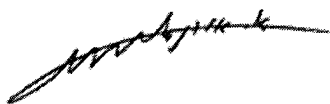
12. סוף דבר

18
19 לאור כל האמור מצאתי, כי דין הערעורים להידחות.

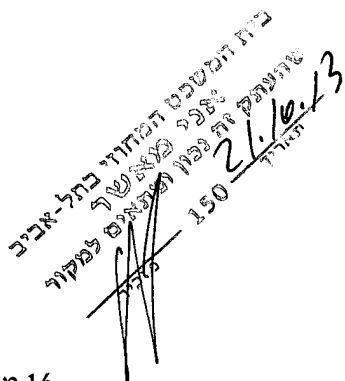
20
21 הואיל והמשיב קיבל חלק מטענות המערערות, עובר לדיון בערעור, כמפורט בפסק הדין, הובא הדבר
22 בחישוב סכום ההוצאות שהושת על המערערות.
23 המערערות יישאו בהוצאות המשיב בסך 25,000 ₪.

24
25 ניתן היום, י"ז חשון תשע"ד, 21 אוקטובר 2013, בהעדר הצדדים.

26
27 המזכירות תשלח את פסק הדין לב"כ הצדדים בדואר רשום.

28
29
30

31 איתן אורנשטיין, שופט

32
33
34
בית המשפט המחוזי בתל-אביב
מס' 54886-09-11
תאריך: 21.10.13
150

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 11-09-54886 אופקים איחוד עוסקים ואח' נ' מנהל מע"מ משרד אזורי תל אביב

1
2